

Açık Alan Etkinlikleri Katılımcılarının Etkinlik Öznitelik Düşüncelerinin Seyahat Davranışına Olan Etkisi

Evrım BÖYÜKELHAN¹, Ceren GÜMÜŞGÜL², Eyüp ACAR³, Ufuk DİLEKÇİ⁴

Özet

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 04.09.2023
Kabul Tarihi: 25.10.2023
Online Yayın Tarihi:
25.10.2023

Anahtar Kelimeler:

Açık Alan Rekreasyonu,
Etkinlik Öznitelikleri,
Seyahat Davranışları,
Rekreasyon.

DOI:

10.55238/seder.1355046

Amaç: Çalışmanın amacı açık alan rekreasyonlarına katılan bireylerin katılmış oldukları etkinliklerdeki öznitelik düşüncelerinin seyahat davranışlarına olan etkisinin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Araştırmaya, bisiklete binme, koşu, yürüyüş, kamp yapma, dağcılık, balık tutma gibi açık alan rekreasyonlarına katılım gösteren %69,1'i erkek, %30,9'u kadın 333 birey katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Etkinlik Öznitelikleri Ölçeği ve Seyahat Davranış Ölçeği kullanılmıştır. Veri analizinde eksik ve hatalı veriler çıkarıldıktan sonra oluşturulan hipotezlere yönelik etki düzeylerini belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizine ilişkin ön varsayımlar kontrol edilmiştir. Ön varsayımlar karşılandığından analiz işlemlerinde korelasyon ve regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Regresyon analizinden elde edilen bulgulara bakıldığında etkinlik öznitelikleri ölçeği alt boyutları "çekicilik ve maruz kalma" ve "itibar" alt boyutlarının bireysel seyahat fırsatları ve tatil seçim fırsatlarına pozitif bir etkisinin olduğu görülmektedir. Etkinliklerin yapıldığı iklim koşulları ise kişilerin seyahat davranışlarını etkilemeyen bir durum olarak ortaya çıkmaktadır.

Sonuç: Açık alan rekreasyon faaliyetlerine katılım gösteren bireylerin daha çok arkadaş ve sosyal gruplar eşliğinde bu tür etkinliklere katılım gösterdikleri yaptıkları faaliyetler ile doğa ile mücadele etme ve bu mücadele sırasında sosyal grupları ve arkadaş çevrelerinde itibar görme beklentilerinin yüksek olduğunu görülmektedir.

The Effect of Event Feature Thoughts on Travel Behavior of Outdoor Activities Participants

Abstract

Article Info

Received: 04.09.2023
Accepted: 25.10.2023
Online Published:
25.10.2023

Keywords: Outdoor
Recreation, Activity
Attributes, Travel
Behaviors, Recreation.

Aim: The aim of the study was to investigate the effect of event feature thoughts on travel behavior of outdoor activities participants in the activities they participated.

Method: A total of 333 individuals, 69.1% male and 30.9% female, participating in outdoor recreations such as cycling, running, walking, camping, mountaineering, and fishing, participated in the study. In the study, Activity Attributes Scale and Travel Behavior Scale were used as data collection tools. Preliminary assumptions for multiple regression analysis were checked in order to determine the effect levels for the hypotheses created after removing incomplete and erroneous data in the data analysis. Since the presuppositions were met, correlation and regression analysis were used in the analysis processes.

Results: Looking at the results obtained from the regression analysis, it is seen that the sub-dimensions of the scale of activity attributes, "attractiveness and exposure" and "reputation" have a positive effect on individual travel opportunities and holiday selection opportunities. The climatic conditions in which the activities are held emerge as a situation that does not affect the travel behavior of people.

Conclusion: We can state that individuals who participate in outdoor recreation activities have high expectations of participating in such activities in the company of friends and social groups, of struggling with nature through their activities, and of being respected in their social groups and circle of friends during this struggle.

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Saka Ortaokulu, Kütahya/Türkiye, evrimboyukelhan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5289-6625

²Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Kütahya/Türkiye, ceren.gumusgul@dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1857-0485

³Uşak Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Uşak/Türkiye, eyupacar800@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1855-2028

⁴Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara /Türkiye, dilekciufuk@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7859-0301

Giriş

Açık alanda gerçekleştirilen aktiviteleri tanımlamak için kullanılan açık alan rekreasyonu sportif aktiviteleri ve sanatsal etkinlikleri de kapsayan geniş bir tanıma sahiptir. Açık alan rekreasyonu, bireylerin doğa ile iç içe olduğu alanlarda eğlenme, dinlenme, fiziksel aktiviteler ile boş/serbest zamanlarını değerli hale getirdikleri her türlü etkinliği ifade eden bir tanımdır. Bu etkinliklere örnek olarak bisiklete binme, koşu, yürüyüş, kamp yapma, dağcılık, balık tutma vb. verilebilmektedir. Açık alan etkinlikleri, günlük veya hafta sonu rutinlerinin bir parçası olarak doğaya veya (kentsel) yeşil alanlara doğrudan erişimi olan alanlarda gerçekleşir. Açık alan rekreasyonu, sağlıklı bir yaşamın önemli bir unsuru ve belki de genellikle doğadan ayrılmış, yapılı ortamlarda gerçekleşen modern yaşamın eksikliklerine karşı bir çare haline gelmektedir (Genç ve ark., 2022).

Viriden (2006), açık alan rekreasyonu konusunda yapmış olduğu tanımda, doğal bir çevrede yapılan rekreasyon davranışlarını, deneyimlerini ve aktivitelerini kapsayan eylemler olarak ifade etmektedir. Boş/serbest zaman değerlendirme şekli olan açık alan rekreasyonu, bireylerin doğa ile olan etkileşimlerini artırdığı faaliyetler olarak kısaca ifade edilmektedir. Karada, suda ve havada gerçekleşen faaliyetleri kapsamaktadır (Ardahan ve Lapa, 2011).

Açık alan rekreasyonu ile ilgili detaylı şekilde bilgi sahibi olabilmek için öncelikle serbest/boş zaman ve rekreasyon konuları hakkında bilgi sahibi olunmasında fayda vardır. İngilizce literatüründe “boş zaman” kelimesine karşılık olarak “leisure” kelimesinden ve Latince literatüründe “özgür olmak” ya da “izin verilmiş olmak” anlamlarına gelmekte olan “licere” kelimelerinden türetilmiştir (Dinç, 2019). Türk Dil Kurumu ise boş zamanı “Uyumak, yemek ve çalışmak için ayrılan zamanın dışında kalan zaman, dinlenmeye, gezmeye ve eğlenmeye ayrılan zaman.” olarak tanımlamıştır (TDK, 2022). Boş zaman kelimesi tarihsel süreçle birlikte bilimsel yayımlarda özgürlük durumu, yaşam şekli, zaman, aktivite, ruh hali, sosyal bir sınıf göstergesi vb. sınıflandırmalar ile anılmaya başlamıştır (Page ve Connell, 2010; Asan ve Emeksiz, 2018; Gümüşgöl ve Gümüşgöl, 2019).

Latince bir kelime olan “recreate” tazelenme, yeniden yaratma, yenilenme anlamlarına gelmektedir. Toplum dilinde, rekreasyon boş zaman yerine kullanılan bir kelime olsa da boş zaman, rekreasyonu da kapsayan bir kavramdır (Argan, 2007). Boş zaman olarak ifade edilen bireylerin hayati meşguliyetlerinin dışında kalan zamanlarda insanların toplu veya ferdi olarak yaptığı eğlenmenin esas olduğu, ani duygu değişimlerinin yaşandığı, bireylerin mental anlamda yenilediği aktivitelere rekreasyon denilmektedir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Kaplanidou ve Vogt (2007) yaptıkları çalışmalarında, bireylerin katılmış oldukları etkinliklerdeki memnuniyet durumlarının gelecekte de bu tür etkinliklere katılma düşüncelerini pekiştirdiğini ifade etmektedir. Açık alan rekreasyonu, insanların doğayı deneyimleyerek, fiziksel ve ruhsal sağlıklarını desteklediği, doğal çevrenin değerini fark ederek ve doğayla daha derin bir bağlantı kurarak yaşamlarını zenginleştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bunların yanında açık alan rekreasyonuna katılan bireyler fiziksel olarak da bir nevi egzersiz faaliyetini de gerçekleştirmektedir. Düzenli olarak egzersiz yapmanın ise fizyolojik ve psikolojik olarak kişinin kendini iyi hissetmesine katkı sağladığı bilinmektedir (Acar, 2022).

Rekreasyonel etkinliklerde yaşanan deneyimler katılımcıların bu etkinliklere gelecekte de katılma güdüsünü pekiştiren veya olumsuz bir yargı oluşturmaya sebep olan içsel bir deneyimdir (Oliver, 2014, s.111). Bu nedendir ki kişilerin katılmış oldukları etkinliklerin öznelikleri o etkinliklere tekrar katılma davranışını pekiştiren bir olgudur. Literatüre bakıldığında etkinliklerin hizmet kalitesinin ve organizasyon yönetiminin etkinlik özneliklerini önemli derecede etkileyen önemli birer etken olduğu ifade edilmektedir (Lee vd. 2011, s.56). Benzer konularda yapılmış çalışmalara bakıldığında rekreasyonel etkinliklere katılım gösteren bireylerin seyahat davranışlarında çoğunlukla tatil fırsatları aradıkları ve etkinliğin yapıldığı destinasyonun önemini daha az olduğu belirtilmektedir (Weed & Bull, 2009, s.79). Etkinliklere katılımın kişinin seyahat davranışına olan etkisini araştıran çalışmalara bakıldığında rekreasyonel etkinliklerin kişinin seyahat etmesini teşvik etmek amacıyla kullanılabilirliği belirtilmektedir (Iwasaki & Havitz, 2004, s. 49).

Rekreasyonel etkinlikler, günümüzde hızla sayıları artan ve binlerce kişiyi kendisine çeken bir pazar oluşturmaktadır. Ultra trail organizasyonları, granfondo bisiklet yarışmaları, açık su yüzme yarışmaları vb. birçok etkinlik katılımcıların yaşları ve mesleki durumlarına bakıldığında açık alan rekreasyon faaliyeti olarak binlerce kişiye hitap etmektedir. İlgili federasyonların ve yerel yönetimlerin bu tür faaliyetler ile kişilere sosyal bir hizmet verme arzusu bu tür etkinliklerin herkes için spor organizasyonlarına dönüşmesine olanak tanımıştır. Organizasyonların öznelik olarak kalitesi ise bu tür etkinlikler için katılım gösteren kişilerin tekrar aynı etkinliklere katılma davranışını etkileyen önemli bir değişkeni oluşturmaktadır. Kişilerin bu tür etkinlikler için seyahat etme davranışları ise etkinlik özneliklerinden aldıkları haz ile örtüşmektedir. Konuyla ilgili yapılmış çalışmaların eksikliği ilgili alana bir literatür kazandırma düşüncesini pekiştirmektedir.

Çalışmanın amacı açık alan rekreasyon faaliyetlerine katılan bireylerin katılmış oldukları etkinliklerdeki öznelik düşüncelerinin seyahat davranışlarına olan etkisinin incelenmesidir.

Materyal ve Yöntem

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, ultra trail, granfondo bisiklet yarışmaları, triatlon, açık su yüzme yarışmaları, kamçılık, balık tutma, stk'ların doğa yürüyüşü, vb. faaliyetlere katılan gönüllülük esaslı ile çalışmamıza katılan %69,1'i erkek, %30,9'u kadın 333 kişi oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Etkinlik Öznelikleri Ölçeği ve Seyahat Davranış Ölçeği

Araştırmada Myburgh (2017) geliştirdiği ve Türkçe uyarlama çalışması Büyükelhan ve Gümüşgöl (2023) tarafından yapılmış olan Etkinlik Öznelikleri Ölçeği ve Seyahat Davranış Ölçeği uygulanmıştır. Beşli (5'li) likert tipte kullanılan ölçekler “(5) Kesinlikle Katılıyorum”, “(1) Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde puanlanmaktadır.

Etkinlik Öznelikleri Ölçeği:

Dört (4) alt boyut ve yirmi (20) maddeden oluşan Etkinlik Öznelikleri Ölçeğinde maddeler ve bu maddelerin hangi alt boyutta yer aldıkları şu şekilde oluşmaktadır:

- Çekicilik ve Maruz Kalma (7., 8., 10., 13., 14., 15., 16, 17., 18. ve 19. Maddeler)
- Meydan Okuma ve İtibar (3., 4., 9, 11. ve 12. Maddeler)
- Erişilebilirlik (1., 2. ve 20. Maddeler)
- Yer ve İklim (5. ve 6. Maddeler)

Seyahat Davranış Ölçeği:

Seyahat Davranışları Ölçeği orijinalinde 10 madde ve 3 alt boyuttan oluşurken Büyükelhan ve Gümüşgöl (2023) yapmış olduğu Türkçe uyarlama çalışmasında ölçeği 9 madde ve 3 alt boyut olarak güncellemiştir. Orijinalinde “Tatil Seçim Fırsatları” alt boyutunda 1 madde olması nedeniyle Myburgh (2017) tarafından bu alt boyutta güvenilirlik çalışması yapılmamıştır.

Üç (3) alt boyut ve 9 maddeden oluşan Seyahat Davranış Ölçeği’nde maddeler ve alt boyutlar şu şekilde oluşmaktadır:

- Bireysel Seyahat Fırsatları (3., 7., 8. ve 9. Maddeler)
- Grup Seyahat Fırsatları (1., 2. ve 4. Maddeler)
- Tatil Seçim Fırsatları (5. ve 6. Maddeler)

Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS 22 paket program kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veri analizinde eksik ve hatalı veriler çıkarıldıktan sonra oluşturulan hipotezlere yönelik etki düzeylerini belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizine ilişkin ön varsayımlar kontrol edilmiştir. Verilerin normal dağılım ve doğrusallık varsayımını sağladığı, çoklu bağlantılılık, otokorelasyon sorunu olmadığı görülmüştür. Ön varsayımlar karşılandığından analiz işlemlerinde korelasyon ve regresyon analizi kullanılmıştır. Verilerin normallik dağılımına ilişkin kanıtlar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Verilere ait basıklık ve çarpıklık değerleri

Ölçek	Alt Boyutlar	N	Skewness		Kurtosis	
			p	S.H.	p	S.H.
Seyahat Davranışı	Bireysel Seyahat Fırsatları	333	-,511	,134	-,483	,266
	Grup Seyahat Fırsatları	333	-,329	,134	,014	,266
	Tatil Seçim Fırsatları	333	-,984	,134	,195	,266
Etkinlik Öznitelikleri	Çekicilik ve Mazur Kalma	333	,133	,134	-,387	,266
	Meydan okuma ve İtibar	333	-,268	,134	-,264	,266
	Erişilebilirlik	333	-,380	,134	-,239	,266
	Yer ve İklim	333	-1,066	,134	,155	,266

Tablo 1’de kullanılan ölçekler ve alt boyutlarına ilişkin basıklık ve çarpıklık değerlerinin ± 1.5 arasında olduğu görülmektedir. Bu değer aralığı ise normallikten önemli bir sapma olmadığına işaret etmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Bulgular

Tablo 2. Katılımcılara ait demografik bilgiler

		Sıklık	%
Cinsiyet	Erkek	230	69,1
	Kadın	103	30,9
Yaş	20 ve altı	10	3,0
	21-30	75	22,5
	31-40	131	39,3
	41-50	97	29,1
	51 ve üzeri	20	6,0
Medeni Durum	Bekar	177	53,2
	Evli	156	46,8
Eğitim Durumu	Lise	66	19,8
	Lisans	116	34,8
	Lisansüstü	151	45,3
Gelir Durumu	Düşük	105	31,5
	Orta	152	45,6
	Yüksek	76	22,8

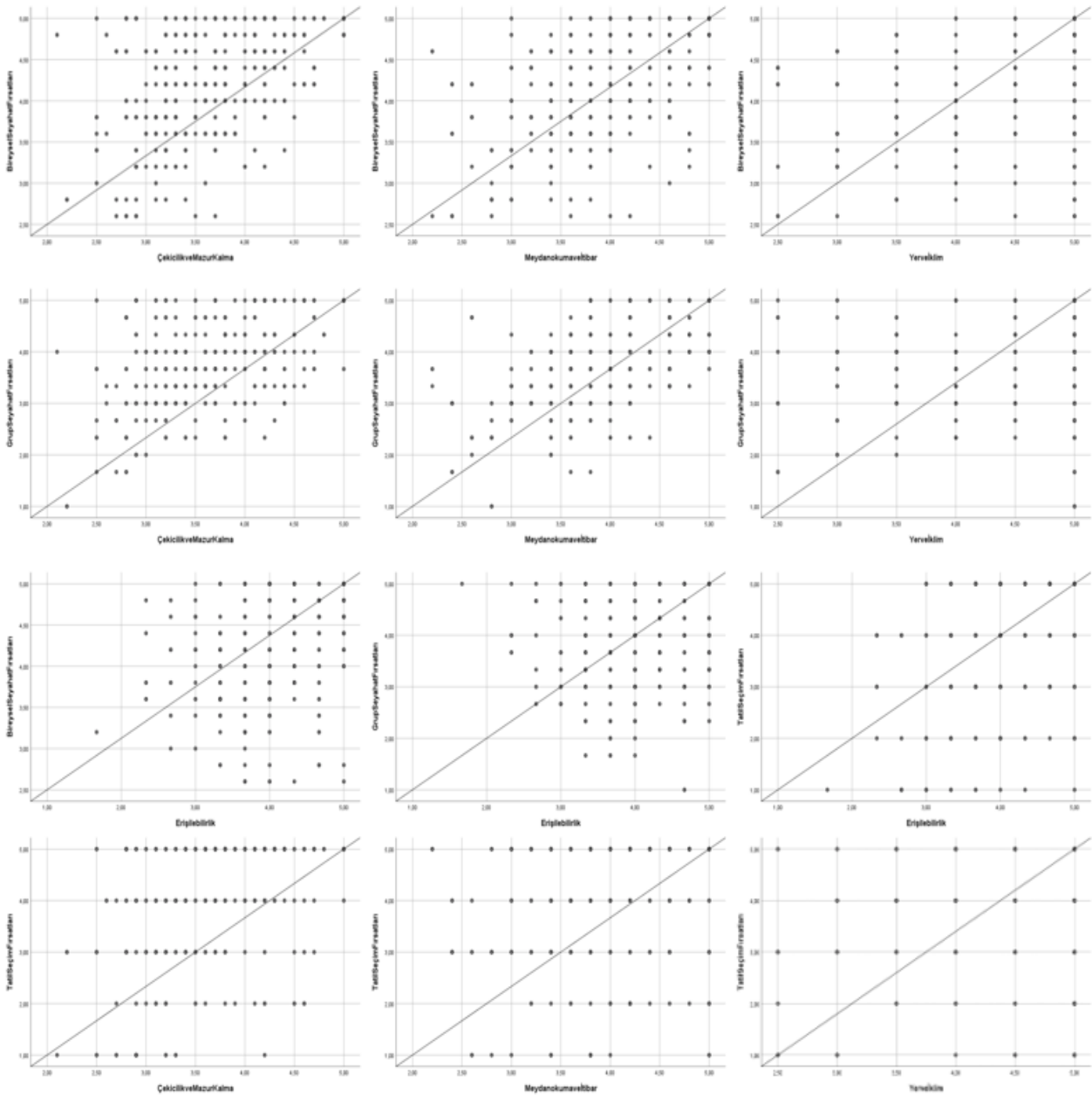
Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların %69.1'inin erkek, %30.9'unun kadın olduğu, yaş durumlarına göre %3'ü 20 ve altı yaş, %22.5'i 21-30 yaş, %39.3'ü 31-40 yaş, %29.1'i 41-50 yaş, %6'sı 51 ve üzeri yaş grubunda yer almaktadır. Medeni durumlarına göre %53.2'si bekar, %46.8'i evlidir. Eğitim durumlarına göre %19.8'i lise, %34.8'i lisans, %45.3'ü lisansüstü mezundur. Gelir durumlarına göre %31.5'i düşük, %45.6'sı orta ve %22.8'i yüksek gelire sahiptir.

Tablo 3. Ölçeklere ilişkin korelasyon analizi

Ölçekler	Ölçek Alt Boyutları	1	2	3	4	5	6	
Seyahat Davranışları	1-Bireysel Seyahat Fırsatları	r	1					
	2-Grup Seyahat Fırsatları	r	,580**	1				
	3-Tatil Seçim Fırsatları	r	,335**	,152**	1			
Etkinlik Özniteliği	4-Çekicilik ve Mazur Kalma	r	,452**	,441**	,398**	1		
	5-Meydan okuma ve İtibar	r	,514**	,579**	,225**	,560**	1	
	6-Erişilebilirlik	r	,326**	,079	,400**	,419**	,220**	1
	7-Yer ve İklim	r	,404**	,185**	,273**	,324**	,432**	,380**

**p<0.001

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların seyahat davranışları ile etkinlik öznitelikleri alt boyutları arasında, grup seyahat davranışları ile erişilebilirlik arasında anlamlı bir ilişki görülmezken ($p>0.05$), diğer alt boyutlar arasında pozitif anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir ($p<0.01$). İlişki gücüne bakıldığında alt boyutlar arasındaki en zayıf ilişki grup seyahat fırsatları ile yer ve iklim arasında görülürken ($r=.185$; $p<0.01$), ilişki gücü en yüksek olarak grup seyahat fırsatları ile meydan okuma ve itibar arasındadır ($r=.579$; $p<0.01$).

Şekil 1. Seyahat davranışları ve etkinlik öznitelikleri alt boyutlarına ilişkin saçılım grafiği

Şekil 1’de bağımsız değişken olarak belirlenen etkinlik öznitelikleri (çekicilik ve maruz kalma, meydan okuma ve itibar, erişilebilirlik, yer ve iklim) ile bağımlı değişken olarak belirlenen seyahat davranışları (bireysel seyahat fırsatları, grup seyahat fırsatları, tatil seçim fırsatı) arasındaki doğrusallığı gösteren saçılım grafikleri görülmektedir. Grafikler incelendiğinde değişkenler arasında doğrusal bir ilişki görülmüştür.

Tablo 4. Etkinlik özniteliklerinin, bireysel seyahat davranışları üzerindeki etkisini gösteren regresyon analizi sonuçları

Model	Unstandardize		Standardize	T	Sig.	F	R	Düzeltilmiş R ²	Durbin-Watson
	Beta	S.H.	Beta						
Çekicilik ve Maruz Kalma	,178	,062	,167	2,881	,004	P=.001	,589	,339	1,787
Meydan Okuma ve İtibar	,316	,056	,323	5,635	,000				
Yer ve İklim	,150	,048	,164	3,137	,002				
Erişilebilirlik	,115	0,48	,122	2,371	,018				

Bağımlı Değişken: Bireysel Seyahat Davranışları

Tablo 4 incelendiğinde bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisi anlamlıdır ($p<0.001$). Etki düzeyi incelendiğinde bağımsız değişkenler bağımlı değişkeni yaklaşık olarak %34 oranında etkilemektedir ($R^2=.339$). Etkinlik öznitelikleri, bireysel seyahat davranışlarını pozitif yönde etkilemektedir.

Tablo 5. Etkinlik özniteliklerinin grup seyahat davranışları üzerindeki etkisini gösteren regresyon analizi sonuçları

Model	Unstandardize Beta		Standardize Beta	T	Sig.	F	R	Düzeltilmiş R ²	Durbin-Watson
	B	S.H.	Beta						
Çekicilik ve Maruz Kalma	,305	,078	,222	3,907	,000	48,388 P=.001	,609	,363	1,610
Meydan Okuma ve İtibar	,640	,071	,507	9,021	,000				
Yer ve İklim	-,081	,061	-,068	-1,325	,186				
Erişilebilirlik	,121	,061	-,100	-1,974	,049				

Bağımlı Değişken: Grup Seyahat Davranışları

Tablo 5 incelendiğinde bağımsız değişkenlerden yer ve iklimin, bağımlı değişken üzerindeki etkisi anlamsız görülürken ($p<0.05$), etkinlik özniteliklerinden çekicilik/maruz kalma, meydan okuma/itibar ve erişilebilirliğin, grup seyahat davranışları üzerinde anlamlı bir etkisi vardır ($p<0.001$). Etki düzeyi incelendiğinde bağımsız değişkenler bağımlı değişkeni yaklaşık olarak %36 oranında etkilemektedir ($R^2=.363$). Etkinlik özniteliklerinden yer ve iklim bireysel seyahat davranışlarını negatif yönde etkilerken, çekicilik ve maruz kalma ile meydan okuma ve itibar pozitif yönde etkilemektedir.

Tablo 6. Etkinlik özniteliklerinin tatil seçim fırsatları üzerindeki etkisini gösteren regresyon analizi sonuçları

Model	Unstandardize Beta		Standardize Beta	T	Sig.	F	R	Düzeltilmiş R ²	Durbin-Watson
	B	S.H.	Beta						
Çekicilik ve Maruz Kalma	,531	,121	,276	4,405	,000	24,765 P=.001	,482	,223	1,504
Meydan Okuma ve İtibar	-,051	,109	-,029	-,469	,639				
Yer ve İklim	,166	,094	,101	1,772	,077				
Erişilebilirlik	,425	,094	,252	4,503	,001				

Bağımlı Değişken: Tatil Seçim Fırsatları

Tablo 6 incelendiğinde bağımsız değişkenlerden meydan okuma/itibar ile yer ve iklimin, bağımlı değişken üzerindeki etkisi anlamsız görülürken ($p<0.05$), etkinlik özniteliklerinden çekicilik/maruz kalma ve erişilebilirliğin, tatil seçim fırsatları üzerinde anlamlı bir etkisi vardır ($p<0.001$). Etki düzeyi incelendiğinde bağımsız değişkenler bağımlı değişkeni yaklaşık olarak %22 oranında etkilemektedir ($R^2=.223$). Etkinlik öznitelikleri tatil seçim fırsatlarını pozitif yönde etkilemektedir.

Tartışma ve Sonuç

Açık alan etkinliklerine katılan katılımcıların etkinlik özniteliklerine verdikleri cevapların seyahat davranışına olan etkisinin incelenmesi başlıklı çalışmadan elde edilen bulgulara bakıldığında katılımcıların %69.1'inin erkek %30.9'unun ise kadın olduğu görülmektedir. Doğa sporları ve açık alan rekreasyonlarıyla ilgili yapılmış çalışmalara bakıldığında erkek katılımcı oranlarının kadın katılımcılara göre daha yüksek olduğu ifade edilmektedir (Myburgh, 2017; Kruger ve ark., 2011; Streicher ve Sayman, 2010). Katılımcıların yaş ortalamalarına bakıldığında %39.3 ile 31-40 yaş arasındaki katılımcıların açık alan rekreasyonlarına diğer yaş gruplarına göre daha fazla katılım gösterdikleri belirtilmelidir. Benzer konularda yapılmış çalışmalara bakıldığında açık alan rekreasyonlarına katılım yaş ortalamasının 30 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir

(Ogles ve Masters, 2003; Kotze ve Visser, 2008; Ridinger ve ark., 2012; Myburgh, 2017). Çalışmadan elde edilen bulgulara bakıldığında katılımcıların %6'sının 51 yaş ve üstü bireylerden oluştuğu ve bu katılımcı oranının dikkate alınması gereken bir durum olduğu ifade edilmelidir. İlgili literatür incelendiğinde açık alan rekreasyonlarına aktif katılım gösteren 60-70 yaş gibi yüksek yaş gruplarının olduğunu ifade eden çalışmalarla da karşılaşmıştır (Myburgh ve ark., 2014). Medeni durum değişkenine bakıldığında katılımcıların %53.2'sinin bekar ve %46.8'inin ise evli olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulguların aksine uluslararası çalışmalarda macera ve doğa sporları gibi aktif katılım isteyen açık alan rekreasyonlarına katılım gösterenlerin daha çok evli bireyler olduğu ifade edilmektedir (McGehee ve ak., 2003; Getz ve Anderson, 2010; Kruger ve Sayman 2015; Myburgh, 2017). Katılımcıların çoğunun lisans mezunu olduğu ve yapılan birçok çalışmada da benzer eğitim durumları ile karşılaştığı ifade edilebilir (Hallmann ve Breuer, 2010; Getz ve McConnell, 2011; Gibson ve ark., 2012; Fotiadis ve ark., 2016). Katılımcıların gelir durumlarına bakıldığında mezuniyet durumları ile örtüştüğü ve orta seviye bir gelire sahip oldukları ifade edilebilir. Benzer konularda yapılmış çalışmalara bakıldığında ise açık alan rekreasyonlarına katılım gösteren bireylerin gelir durumlarının yüksek olduğu ifade edilmektedir (Chalip ve McGuirly, 2004; Funk ve ark., 2011; Krugell ve Sayman, 2013).

Çalışmada elde edilen bulgulara bakıldığında korelasyon analizine göre katılımcıların grup seyahat davranışları ile erişilebilirlik alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki görülmezken diğer alt boyutlar arasında pozitif anlamlı bir ilişki olduğu belirtilebilir. Bulgular doğrultusunda en zayıf ilişkinin grup seyahat fırsatları ile yer ve iklim alt boyutları arasında olduğu görülmektedir. Grup seyahat fırsatları ve meydan okuma ve itibar alt boyutları arasında ise ilişki gücü en yüksek korelasyon olduğu belirtilebilir. Benzer konularda yapılan çalışmalara bakıldığında rekreasyonel etkinliklere aile veya dostları katılan kişilerin bu tür etkinliklerdeki tatil fırsatlarını değerlendirdikleri ifade edilmektedir (Weed & Bull, 2009; 83). Funk vd. (2007, s.229) rekreasyonel etkinliklere katılım gösteren kişilerin genellikle bu tür etkinliklerin yapıldığı bölgelere seyahat ettiğini ifade etmektedir.

Regresyon analizinden elde edilen diğer bulgulara baktığımızda, etkinlik öznelikleri ölçeği alt boyutları “çekicilik ve maruz kalma” ve “itibar” alt boyutlarının bireysel seyahat fırsatları ve tatil seçim fırsatlarına pozitif bir etkisinin olduğu görülmektedir. Etkinliklerin yapıldığı destinasyonların kişiye çekici gelmesi ve bu etkinliklere katılarak ben bu etkinliği yapabiliyorum düşüncesi kişilerin itibar elde etmesi yönüyle pozitif bir ilişki içinde olduğu belirtilebilir. Elde edilen bulgular ile benzerlik gösteren Ryan ve Trauer (2005, s. 179) master yaş grubunda çoklu branşlara katılan kişiler ile yapmış oldukları çalışmada katılımcıların kendilerine çekici gelen yarışmaların konumunun önemli olmadığını gerektiği durumlarda farklı ülkelerdeki yarışmalara da katılabileceklerini ifade edilmektedir. Getz ve McConnell (2004, s.75)'in yapmış oldukları çalışmada da araştırmamızı destekler niteliktedir.

Etkinliklerin yapıldığı iklim koşulları ise kişilerin seyahat davranışlarını etkilemeyen bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Açık alan rekreasyonları, doğa ile iç içe yapılan etkinlikleri kapsayan faaliyetler olması ve doğa ile mücadelenin de ön planda olduğu düşünüldüğünde iklim koşullarının kişilerin seyahat davranışlarını etkileyen bir durum olarak ortaya çıkmaması oldukça olağan karşılanmalıdır. Rekreasyonel etkinlikler bireylerin duygusal olarak tepkiler ürettiği serbest/boş zaman faaliyetleridir. Organizasyonlarda

kaşlaşılın hizmet kalitesi iklim koşulu nasıl olursa olsun kişiler tarafından içsel bir motivasyon sağlamalıdır (Arnould ve Price, 1993;25). Yapılan çalışmalara bakıldığında kişilerin etkinliklerden aldıkları hizmet kalitesinin gelecekte bu tür etkinliklere katılım sıklığını artırdığı ifade edilmektedir (Kaplanidou & Vogt, 2007; 187).

Açık alan rekreasyon faaliyetlerine katılım gösteren bireylerin daha çok arkadaş ve sosyal gruplar eşliğinde bu tür etkinliklere katılım gösterdikleri yaptıkları faaliyetler ile doğa ile mücadele etme ve bu mücadele sırasında sosyal grupları ve arkadaş çevrelerinde itibar görme beklentilerinin yüksek olduğunu belirtebiliriz. Sonuç olarak rekreasyonel etkinliklerde yaşanan deneyimler (organizasyonun öznelilikleri) kişilerin seyahat davranışlarını pekiştirmektedir. Rekreasyonel etkinliklere katılan kişilerin bu tür etkinliklerin gerçekleştiği destinasyonlara seyahat etme davranışlarının olduğunu ifade edebiliriz. Yapılan çalışma ile rekreasyonel etkinliklerin seyahat etmeyi teşvik eden bir araç olarak kullanılabilceğini ifade edebiliriz.

Kaynaklar

- Acar, E. (2022). *Yaşam doyumu ve spor, toplumsal araştırmalar 2*. Atatürk Üniversitesi Yayınevi, Erzurum.
- Ardahan, F., ve Lapa, T. Y. (2011). Açık alan rekreasyonu: bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1327-1341.
- Argan, M. (2007). *Eğlence pazarlaması*. Detay, Ankara.
- Arnould, E. J., & Price, L. L. (1993). River magic: Extraordinary experience and the extended service encounter. *Journal of consumer Research*, 20(1), 24-45.
- Asan, K., ve Emeksiz, M. (2018). Açık hava rekreasyonu katılımcılarının motivasyonları, deneyimleri ve tatil aktivite tercihleri. *Tatil Pazarlama Dergisi*, 24(1), 3 – 15.
- Böyükkelhan, E., ve Gümüşgöl, O. (2023). Ultra trail organization stakeholders and sustainable tourism in Turkey SWOT analysis. *Özgür Publications*. <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub116>.
- Chalip, L., & McGuirly, J. (2004). Bundling sport events with the host destination. *Journal of Sport & Tourism*, 9(3), 267-282.
- Dinç, H. (2019). *Masabaşı çalışanlarının sağlık algılarının boş zaman tutum ve boş zaman katılımlarına göre değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.
- Fotiadis, A., Vassiliadis, C., & Yeh, S. P. (2016). Participant's preferences for small-scale sporting events: A comparative analysis of a Greek and a Tai-wanese cycling event. *Europa Medicine Journal of Business*, 11(2), 232-247.
- Funk, D. C., Toohey, K., & Bruun, T. (2007). International sport event participation: Prior sport involvement; destination image; and travel motives. *European Sport Management Quarterly*, 7(3), 227-248.
- Funk, D., Jordan, J., Ridinger, L., & Kaplanidou, K. (2011). Capacity of mass participant sport events for the development of activity commitment and future exercise intention. *Leisure Sciences*, 33(3), 250-268.
- Genç, N, Bulut, Z. ve Yılmaz, G. (2022). Açık alan rekreasyonu ve sürdürülebilirlik kavramlarını bir arada kullanan uluslararası çalışmaların bibliyometrik analizi. *Tourism and Recreation*, 4(1), 42-49.
- Getz, D., & Andersson, T.D. (2010). The event-tourist career trajectory: a study of high-involvement amateur distance runners. *Scandinavian Journal of Hospitality And Tourism*, 10(4), 468-491.

- Getz, D., & McConell, A. (2011). Serious sport tourism and event travel careers. *Journal of Sport Management*, 25(4):326-338.
- Gibson, H., Kaplanidou, K., & Kang, S. (2012). Small-scale event sport tourism: A case study in sustainable tourism. *Sport Management Review*, 15(2), 160-170.
- Gümüşgöl, O., ve Gümüşgöl, C. (2019). The effect of recreational sport participation on academic motivation. *Sporif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1).
- Hallmann, K., & Breuer, C. (2010). Image fit between sport events and their hosting destinations from an active sport tourist perspective and its impact on future behaviour. *Journal of Sport & Tourism*, 15(3), 215-237.
- Iwasaki, Y., & Havitz, M. E. (2004). Examining relationships between leisure involvement, psychological commitment and loyalty to a recreation agency. *Journal of Leisure Research*, 36(1), 45-72.
- Kaplanidou, K., & Vogt, C. (2007). The interrelationship between sport event and destination image and sport tourists' behaviours. *Journal of Sport and Tourism*, 12(3/4), 183-206.
- Karaküçük, S. (2005). *Rekreasyon boş zaman değerlendirme*. Gazi Kitabevi, Ankara.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B. (2007). *Rekreasyon ve kent(li)leşme*. Gazi Kitabevi, Ankara.
- Kotze, N., & Visser, G. (2008). Sport tourism: Comparing participant profiles and impact of three one-day events in South Africa. *Africa Insight*, 38(3), 61-72.
- Krugell, W., & Saayman, M. (2013). Running a greener race: willingness-to-pay evidence from the Old Mutual Two Oceans Marathon in South Africa. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*, 35(1):53-70.
- Kruger, M., & Saayman, M. (2015). Running up or down: why is there a difference in spending?. *Journal of Economic And Financial Sciences*, 8(1), 63-82.
- Kruger, M., Saayman, M., & Ellis, S. (2011). A motivation based typology of open-water swimmers. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*, 33(2), 59-79.
- Lee, J. H., Kim, H. D., Ko, Y. J., & Sagas, M. (2011). The influence of service quality on satisfaction and intention: A gender segmentation strategy. *Sport Management Review*, 14(1), 54-63.
- McGehee, N. G., Yoon, Y., & Cárdenas, D. (2003). Involvement and travel for recreational runners in North Carolina. *Journal of Sport Management*, 17(3), 305-324.
- Myburgh, E., Kruger, M., & Saayman, M. (2014). Segmentation by age of triathletes participating in Ironman South Africa. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 3(2), 1-22.
- Ogles, B. M., & Masters, K. S. (2003). A typology of marathon runners based on cluster analysis of motivations. *Journal of Sport Behavior*, 26(1), 69-85.
- Oliver, R. L. (2014). *Satisfaction: A behavioral perspective on the consumer* (2nd ed). New York, NY: Routledge.
- Page, S. J., & Connell, J. (2010). *Leisure an introduction*. Prentice Hall, Harlow.
- Ridinger, L. L., Funk, D. C., Jordan, J. S., & Kaplanidou, K. K. (2012). Marathons for the masses: exploring the role of negotiation-efficacy and involvement on running commitment. *Journal of Leisure Research*, 44(2), 155-178.
- Ryan, C., & Trauer, B. (2005). Sport tourist behaviour: The example of the Masters games. (In Higham, J., ed). *Sport tourism destinations: issues, opportunities and analysis*. Oxford: Elsevier.

- Streicher, H., & Saayman, M. (2010). Travel motives of participants in the Cape Argus pick n pay cycle tour. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*, 32(1), 121-131.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. (6. Baskı). Pearson.
- TDK. (2022). *Türk Dil Kurumu*. Erişim: <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 20.08.2022.
- Viriden, R. (2006). *Outdoor and adventure recreation; Introduction to recreation and leisure*. Human Kinetics.
- Weed, M., & Bull, C. (2009). *Sports tourism: Participants, policy and providers* (2nd ed). Oxford: Elsevier.

Makale Alıntısı

Büyükelhan, E., Gümüşgöl, C., Acar, E., ve Dilekçi, U. (2023). Açık Alan Etkinlikleri Katılımcılarının Etkinlik Öznelik Düşüncelerinin Seyahat Davranışına Olan Etkisi [The Effect of Event Feature Thoughts on Travel Behavior of Outdoor Activities Participants], *Spor Eğitim Dergisi*, 7(3), 223-233.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.